

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/126535,Adam-Hajzer-Slon-Ratunek-na-Dachu-Swiata.html>

110
Przed wypełnieniem prosimy zapoznać się z pouczeniem na str. 4. EA 94045 KT
DO BIURA PASZPORTÓW MSW *)
KOMENDY Wojewódzkiej MO *)
w Katowicach 4.7.80

PODANIE-KWESTIONARIUSZ
Proszę o wydanie zezwolenia na wyjazd za granicę do SPITSBERGEN (podać nazwę kraju docelowego)
przez Związek Rodzicki (podać nazwy krajów tranzytowych)
na okres od 3.07.1980 do 10.08.1980 w celu alpinistycznej
H A J Z E R

1. Nazwisko **) H A J Z E R
2. Imiona ARTUR HENRYK
3. Imiona rodziców i nazwisko panięskie matki
4. Nazwisko panięskie (u mężatek)
5. W przypadku zmiany nazwiska i imienia podać poprzednie NIE
6. Data urodzenia 23.06.1962
7. Miejsce urodzenia Zielona Góra
8. Narodowość POLSKA
9. Obywatelstwo POLSKIE
10. Stan cywilny kawaler
11. Zawód uczeń
12. Wykształcenie (przy studiach wyższych podać rok i kierunek studiów lub rok ukończenia i tytuł naukowy) niepełne - średnie
13. Przynależność do organizacji politycznych i pełnione w nich funkcje ZHP
14. Miejsce stałego zameldowania KATOWICE
15. Obecny dokładny adres
16. Poprzednie miejsce zamieszkania w ostatnich 2 latach NIE ZMIENIAŁEM
17. Seria i nr dowodu osobistego
wydanego przez Prezydent Miasta Katowice, dnia 25.04.1978 r.
18. Rysopis:
wzrost 180 cm znaki szczególne
oczy niebieski włosy blondyn
19. Kiedy i do jakiego kraju wyjeżdżał 1977 - Bułgaria
1978 - Rumunia 1979 - NRD, Jugosławia
*) Niepotrzebnie skreślić - dot. tytułu.
**) Wypełnić drukiem wpisując każdą literę oddzielnie.

20. Czy otrzymał odmowę na wyjazd za granicę?
- Kiedy NIE
- do jakiego kraju ołczywał
21. Do kogo wyjeżdża i na czym pozostanie utrzymaniu?
Wzrost w wyprawie alpinistycznej
Hajcerskiego Klubu Tatarniczego
utrzymanie i dewizy
pewnia ZHP
22. Współmałżonek:
a) Nazwisko NIE posiada
b) Imiona
c) Imię oca
d) Nazwisko panięskie (u mężatek)
e) Data i miejsce urodzenia
f) Narodowość
g) Obywatelstwo
h) Miejsce pracy i zajmowane stanowisko
i) Miejsce stałego zameldowania
j) Obecny dokładny adres
23. Dzieci do lat 16 towarzyszące w wyjeździe:
NIE
Imię i nazwisko, data i miejsce urodzenia

Pz-2. W.Z.Graf. Zam. 7687. XXX-8. 1977 r.

Kwestionariusz paszportowy Artura Hajzera, wypełniony przed wyprawą na Spitzbergen w 1980 r., 28 IV 1980 r.

ARTYKUŁ

Adam Hajzer „Słoń”. Ratunek na Dachy Świata

OKRES HISTORYCZNY

(1980-1990) Epoka Solidarności

Autor: WOJCIECH KUJAWA 07.07.2026

7 lipca 2013 r. na stoku Gaszerbruma I w Karakorum na zawsze pozostał Artur Hajzer „Słoń” - wybitny polski himalaista, twórca i szef programu Polski Himalaizm Zimowy, przedsiębiorca.

Artur Hajzer urodził się 28 czerwca 1962 r. w Zielonej Górze jako syn Stanisława i Heleny z d. Wawrzyczek. Ukończył III Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Katowicach, a potem kulturoznawstwo na Uniwersytecie Śląskim, ale to góry były jego prawdziwym powołaniem.

W 1978 r. ukończył szkolenia tatrzańskie i rozpoczął karierę wspinaczkową.

Wspinanie w skałkach Artur rozpoczął w wieku nastoletnim w harcerstwie. Przeszedł typową w tamtym okresie drogę wspinacza: od gór niższych aż do najwyższych, stopniowo zdobywając wiedzę, umiejętności i doświadczenie.

W 1978 r. ukończył szkolenia tatrzańskie i rozpoczął karierę wspinaczkową. Latem 1979 r. wyjechał w Alpy Julijskie. W 1980 r. wyzwaniem były szczyty Spitsbergenu, a rok później Pirenejów i Alp Francuskich, w których zdobył m.in. Mont Blanc (w Alpy powrócił w 1984 r., kiedy m.in. wspinał się drogą amerykańską na Petit Dru).

Himalaizm

W najwyższych górach Artur Hajzer zadebiutował w 1982 r. Zdobył wówczas swój pierwszy himalajski szczyt Gaurishanka-Go (obecnie Daplipangdi-Go, 6126 m). Rok później wspólnie z Rafałem Chołdą stanęli na najwyższym szczycie Hindukuszu, znajdującym się w Pakistanie, Tircz Mir (7706 m).

Trzykrotnie (1985, 1987, 1989) Artur Hajzer bez powodzenia mierzył się z południową ścianą Lhotse (8516 m), w latach osiemdziesiątych będącą już swoistym Graalem wspinaczkowym. Jak pisał:

„Była to ściana, która pozostawiła – zdaje się, że nie tylko w mojej świadomości – coś w rodzaju zadry”¹.

Himalaista Aleksander Lwow dodawał:

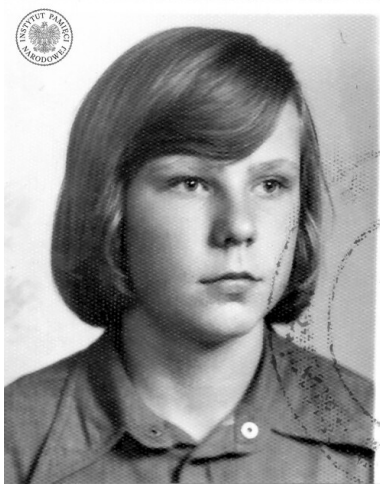
„Południowe urwisko Lhotse od lat uważane było za jeden z najtrudniejszych celów sportowych gór najwyższych. Bardzo szybko okazało się też, iż to jedna z najniebezpieczniejszych ścian świata. Bolesnie przekonali się o tym Polacy [...]”².

Próby jej zdobycia często kończyły się tragediami: w 1985 r. zginął na niej Rafał Chołda, w 1987 r. Czesław Jakiel, a w 1989 r. Jerzy Kukuczka (aczkolwiek nie na wyprawie Hajzera).

W połowie lat osiemdziesiątych regularnie zaczął wyjeżdżać w Himalaje i Karakorum. W tym czasie odnosił też największe sukcesy, a jego partnerem wspinaczkowym został Jerzy Kukuczka: w 1986 r. nową drogą zdobyli Manaslu (8156 m), w 1987 r. zrealizowali pierwsze zimowe wejście na Annapurnę (8091 m) oraz nową drogą na Sziszapangmę (8027 m), a w 1988 r. wspięli się nową drogą na Annapurnę Wschodnią (8010 m).

Artur Hajzer, b.d. Zdjęcie z akt paszportowych (fot. z zasobu IPN)

Artur Hajzer, b.d. Zdjęcie z akt paszportowych (fot. z zasobu IPN)

Wyprawa ratunkowa z 1989 r.

Niezwykłym dokonaniem Artura Hajzera była akcja ratunkowa Andrzeja Marciniaka, który w 1989 r. jako jedyny z sześciu wspinaczy biorących udział w wyprawie na Mont Everest przeżył zejście lawiny na przełęczy Lho La (w tej największej tragedii w historii polskiego himalaizmu zginęli Eugeniusz Chrobak, Mirosław „Falco” Dąsał, Mirosław Gardzielewski, Zygmunt Andrzej Heinrich i Wacław Otręba).

Nie pomagały natomiast władze PRL, które w tym okresie szykowały się do wyborów czerwcowych.

Marciniak, który stracił swoje gogle, popadł w śnieżną ślepotę. Mimo to częściowo po omacku udało mu się dotrzeć do obozu, gdzie poturbowany i wyczerpany czekał na pomoc. W jej organizowaniu główną rolę odgrywał Hajzer, który w tym czasie przebywał w Katmandu. Wiązała się ona jednak z wieloma komplikacjami politycznymi, przede wszystkim przekroczeniem granicy chińskiej, która z uwagi na protesty studentów na

placu Tiananmen i niepokoje w Tybecie była zamknięta.

„Naprawdę się staraliśmy – wspominał Hajzer. Naciski szły ze wszystkich możliwych ambasad z amerykańską i radziecką na czele [...]”.

Artur Hajzer, b.d. Zdjęcie z akt paszportowych (fot. z zasobu IPN)

**Artur Hajzer, b.d. Zdjęcie z akt
paszportowych (fot. z zasobu
IPN)**

Bartek Dobroch w biografii Hajzera dodaje:

„Za kulisami »sztabu« toczyła się wyrafinowana gra dyplomatyczna. I to gra podwójna. Po spotkaniu z Messnerem ambasador włoski umówił się bowiem na tenisa z ambasadorem rosyjskim. W taki sposób drużyna Hajzera próbowała zdobyć niezbędne chińskie pozwolenie na przekroczenie granicy, rzecz oficjalnie niemożliwą do załatwienia”³.

Nie pomagały natomiast władze PRL, które w tym okresie szykowały się do wyborów czerwcowych. Ostatecznie udało się zdobyć zgodę Chin i po kilkudziesięciogodzinnej, okraszanej problemami, podróży na pacy ciężarówce oraz długim marszu do Marciniaka dotarli Artur Hajzer, dwóch Nowozelandczyków: Rob Hall i Gary Ball, oraz Nepalczyk Ang Jangbu (kolejny Nepalczyk czekał przy ciężarówce). Po stu godzinach od opuszczenia Katmandu grupa ratownicza powróciła z rannym wspinaczem do miasta. Za tę udaną akcję ratunkową Hajzer otrzymał nagrodę *Fair Play* Polskiego Komitetu Olimpijskiego za rok 1989.

402
Przed wypełnieniem proszę zapoznać się z przepisami na str. 1. EA 56645 RT
100-BILIA-PASZPORTOW-MOW
KOMENDY Wojewódzkiej NO 7
w Katowicach 4.1.89
PODANE-KWESTIONARIUSZ
Przez o wydanie zezwolenia na wyjazd za granicę do SPITSBERGEN
przez Związek Radziecki
na okres od 3.07.1989 do 10.08.1989 w celu alpinistycznego
HAJZER Artur

1. Nazwisko¹⁾ ARTUR HENRYK
2. Imię ARTUR HENRYK
3. Data urodzenia i numer dowodu osobistego
Miejscowość i numer dowodu osobistego
4. W przypadku zmiany nazwiska i daty urodzenia podać poprzednie
MIE ZAWODOWY
5. Data urodzenia 18.06.1962
6. Miejscowość urodzenia Zielona Góra
7. Narodowość POLSKA
8. Obywatelstwo POLSKIE
9. Stan cywilny Kawaler
10. Związek UCZEŃ
11. Wykształcenie - tryb studiów wyższych podać z nazwą kierunku studiów, datę ich zakończenia i tryb nauki
niepełne-średnie
12. Przydatność do organizacji państwowych i pełnienie w nich funkcji
ZMP
13. Miejscowość zamieszkania KATOWICE
14. Obecny dalszy adres
15. Wykształcenie i tryb studiów wyższych w ostatnim z nich
MIE ZAWODOWY
16. Data i do jakiego urzędu
Prezydent Miasta Katowice
17. Wzrost 180 cm
18. Ciężar ciała 65 kg
19. Liczba i do jakiego urzędu
Prezydent Miasta Katowice
20. Liczba i do jakiego urzędu
Prezydent Miasta Katowice
21. Czy otrzymał odznak za wyjazd za granicę?
nie
22. Czy posiadał odznak za wyjazd za granicę?
nie
23. Czy biegał wyścigi i na jakie poziomie uczestniczył?
uczestniczył w wyścigach dyplomatycznych
Harcerskiego Klubu Harcerskiego
Pogromcy - dawczy 20-
płocenia ZMP
24. Wzrost ostatni
nie posiada
25. Nazwisko
nie posiada
26. Imię
nie posiada
27. Czy posiada
nie posiada
28. Data i miejsce urodzenia
nie posiada
29. Narodowość
nie posiada
30. Obywatelstwo
nie posiada
31. Mniej pracy i zapewnienie stażem
nie posiada
32. Mniej staży samodzielną
nie posiada
33. Obecny dalszy adres
nie posiada
34. Data i do jakiego urzędu w wyjazdach
nie posiada
35. Data i do jakiego urzędu w wyjazdach
nie posiada

1) Wykazano nazwisko - nie, wyjazd
2) Wykazano imię - nie, wyjazd
3) Wykazano nazwisko - nie, wyjazd

Przebieg choroby: nie, wyjazd

Przebieg choroby: nie, wyjazd

Przebieg choroby: nie, wyjazd

Kwestionariusz paszportowy
Artura Hajzera, wypełniony przed
wyprawą na Spitzbergen w 1980
r., 28 IV 1980 r.

Historia p. s. 1980r. 113

Hajzer

Oświadczenie

Przebiegam oświadczeniem, że wyrażam zgodę na
wyjazd na wyprawę na Spitzbergen mojego
Syna Artura Hajzera w 28 czerwca 1980 r.
z rodziną z wyjątkiem żony i dzieci

Wykaz dokumentów:

1. paszport [redacted]
2. [redacted]
3. [redacted]
4. [redacted]
5. [redacted]

Wzrost: 170 cm
Waga: 65 kg
Barwa włosów: ciemne
Barwa oczu: ciemne
Barwa skóry: jasna
Wzrost w 1973 r. w kwaterze [redacted]: 170 cm
Wzrost w 1974 r. w kwaterze [redacted]: 170 cm
Wzrost w 1975 r. w kwaterze [redacted]: 170 cm
Wzrost w 1976 r. w kwaterze [redacted]: 170 cm
Wzrost w 1977 r. w kwaterze [redacted]: 170 cm
Wzrost w 1978 r. w kwaterze [redacted]: 170 cm
Wzrost w 1979 r. w kwaterze [redacted]: 170 cm
Wzrost w 1980 r. w kwaterze [redacted]: 170 cm

Podpis: [Signature]

Miejsce i data: Katowice, 28 IV 1980 r.

Podpis i data: [Signature], 28 IV 1980 r.

Podpis i data: [Signature], 28 IV 1980 r.

Zgoda Heleny Hajzer, mamy
Artura, na jego udział w
wyprawie na Spitzbergen, 8 V
1980 r.

* * *

W latach dziewięćdziesiątych Artur Hajzer przestał wyjeżdżać w najwyższe góry, a zajął się biznesem. Był współwłaścicielem firm ze sprzętem górskim: Alpinus, a następnie HiMountain. Do wspinania wrócił 2005 r. od wyprawy na Broad Peak, którą zakończył ze złamaną nogą. W 2008 r. zdobył Dhaulagiri (8167 m), w 2010 r. Nangę Parbat (8126 m), a w 2011 r. Makalu (8485 m).

7 lipca 2013 r. Artur Hajzer zginął w wyniku upadku Kuluarem Japońskim na Gaszerbrumie I (8080 m). 17 lipca pochowano go w lodowej szczelinie pod szczytem góry.

Więcej interesujących materiałów na profilu **Archiwum IPN**

¹ Cyt. za: A. Hajzer, „Atak rozpaczy”, Gliwice 1994, s. 130.

² Cyt. za: A. Lwow, „Zwyciężyć znaczy przeżyć”, Kraków 1994, s. 181.

³ Cyt. za: B. Dobroch, „Artur Hajzer. Droga Stonia”, Kraków 2018, s. 277.

COFNIJ SIĘ